

ע"פ 34301/12/19 - מחמוד מחאמיד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 34301-12-19 מחמוד מחאמיד נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 14212101951
לפני כבוד השופט מאזן דאוד
המערער מחמוד מחאמיד

נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט קמא (כב' השופט אלכס אחטר) מתאריך 14/11/19, במסגרתו מבקש המערער שיותר לו לחזור בו מהודייתו. מדובר בהודיה שניתנה במסגרת הסדר טיעון שכלל הסכמות לעונש.

ההליך בבית משפט קמא;

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום בבית משפט קמא המייחס לו עבירה של מתן היתר לאחר לנהוג ברכב שבבעלותו כשאין לו רישיון נהיגה תקף וזאת בניגוד לסעיף 10(ב) לפקודת התעבורה וכן עבירה של מתן היתר לאחר להשתמש ברכב מבלי שהייתה לו לאדם האחר פוליסת ביטוח בת תוקף, עבירה בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי.

3. על עובדות כתב האישום פי הנטען בכתב האישום בתאריך 13.7.19 בשעה 02.30 המערער הרשה לאדם לנהוג באופנוע מס' רישוי 4674070 כשאין לו רישיון נהיגה תקף ומבלי שהייתה פוליסת ביטוח בת תוקף.

4. ביום 14.11.19 התקיים דיון בפני בית משפט קמא כאשר המערער ייצג את עצמו (כפי שעולה מפרוטוקול הדיון), במסגרת הדיון הציגו נציגי המאשימה והמערער, במשותף, הסדר טיעון שכלל הודאה בעובדות כתב האישום, והסכמה לענישה "סגורה", לפיה יוטל על המערער העונשים הבאים: קנס בסך 1,200 ₪; פסילה בפועל לתקופה של 3 חודשים; פסילה על תנאי לתקופה של 3 חודשים למשך 3 שנים.

5. לאחר שהוצגו פרטי ההסדר, ולאחר שבית משפט קמא הודיע, כנדרש כי אינו קשור בו, נרשם בפרוטוקול את הודאת המערער בעובדות כתב האישום. לאחר שהוצגו פרטי ההסדר ולאחר שביהמ"ש קמא הודיע שאינו קשור בו, נרשם בפרוטוקול כך: "**הנאשם: אני מודה בעובדות ובעבירות המיוחסות לי בכתב האישום. אני מודע להסדר ומסכים לו.**"

6. בעקבות כך הרשיע בית משפט קמא את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

7. ב"כ המאשימה עתר לאימוץ ההסדר ובהמשך, המערער עצמו טען לעונש בפני בית משפט קמא וביקש לכבד את הסדר הטיעון, אישר שהוא מבין את תוכן ההסדר ואת משמעותו ואף ביקש להפקיד את רישיון הנהיגה, לא באופן מידי, אלא תוך חודש ימים מאותו מועד (עמ' 2 שו' 6-7 לפרוטוקול הדין).

8. מפרוטוקול בית משפט קמא ניתן ללמוד שגזר הדין הוקרא בפני הנוכחים במלואו תוך כדי שבית משפט קמא מסביר למערער כעולה מהוראות גזר הדין, כי עליו להפקיד את רישיונו, ואף קיבל את בקשת המערער שהפקדת הרישיון לא תחל באופן מידי אלא ביום 15.12.19.

9. בית משפט קמא קיבל את ההסדר והשית על המערער את העונש המוסכם: קנס בסך 1,200 ₪, פסילה לתקופה של 3 חודשים בפועל, ופסילה לתקופה של 3 חודשים על תנאי למשך 3 שנים.

10. המערער הגיש בקשה לבית משפט קמא להתיר לו לחזור בו מהודייתו בכתב האישום ולבטל את פסק הדין ולאפשר לו לנהל את ההליך. בית משפט קמא דחה את הבקשה מכאן הוגש הערעור הן על פסק הדין והן על החלטה אחרונה מיום 10.12.19.

טיעוני הצדדים;

11. עיקר טענות המערער הן סביב החזרה מההודאה בעובדות כתב האישום הודאה שנבעה מלחץ שהופעל על המערער כנטען בבקשה בשל איחורו להגיע למקום עבודתו בשל הדיון ובשל החשש להפסד מקור פרנסתו.

12. המערער הוסיף וציין כי פגש את נציג המשיבה וטען בפניו כי הוא חף מכל אשמה וביקש לדחות כדי להיות מיוצג על ידי עורך דין, אך הוסבר לו על ידי נציג המשיבה כי אם לא יגיע להסדר, הדבר יגזול זמן רב והוא חשש שיתעכב עוד יותר ובשל כך נתן את הסכמתו.

13. לטענתו הוא לא נתן את דעתו להשלכות ההסדר, לא הבין את שהתרחש באולם בית המשפט ולא עיין בראיות ולא ראה את כתב האישום ולא קראו לו את כתב האישום.

14. עוד הוסיף המערער כי לא הרשה את הנהיגה ולא ידע מי הנהג ובטח שלא ידע שהנהג בלי רישיון כלל. אך בשל הסיטואציה המלחיצה הסכים להסדר.

15. עיקר הטיעון שבפי המערער הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, הינה האפשרות לחזור בו מהודייתו כדי שיוכל להעלות טענות הגנה. מנגד, המשיבה טענה שלא נפל פגם בהליך שהתקיים בבית המשפט קמא ואין כל מקום לתת אפשרות לחזרה מהודיה.

דין ומסקנות;

16. לעניין החזרה מהודאה - על פי סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, חזרה של נאשם מהודייתו טעונה את רשותו של בית המשפט, המותנית בקיומם של "נימוקים מיוחדים". כפי שנקבע לא אחת, בית המשפט יאפשר לנאשם לחזור בו מהודייתו רק בנסיבות חריגות, בהתקיים פסול בהודאה עקב פגם ברצונו החופשי ובהבנתו את משמעות הודאתו או אם ההודאה הושגה שלא כדין באופן המצדיק את פסילתה (ראו, לדוגמה, ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 26.11.2007); ע"פ 3991/04 רגבי נ' מדינת ישראל); ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז (1) 577 (2002), ועוד). שיקול נוסף בעל משקל מהותי הוא עיתוי הבקשה לחזור מן ההודאה. כך נקבע, כי בהעדר נימוקים מיוחדים, חזרה מהודיה לאחר גזירת עונשו של הנאשם, היא "אפשרות תמרון שאינה משרתת את טובת הציבור ואת דרישות הצדק" (ע"פ 945/85 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(2) 572, 579 (1987)).

17. המקרים בהם מתאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו הם מקרים חריגים ונדירים. פסיקת בית המשפט העליון הבהירה לעניין חזרה מהודאה שניתנה במסגרת הסדר טיעון "כדי שתענה בקשה לחזור מהודאה, על המבקש להוכיח את התקיימותן של נסיבות חריגות במיוחד, דוגמת: אי-הבנתו את משמעות הודאתו, או את משמעות הסדר הטיעון (בין היתר, גם על רקע של היעדר ייצוג משפטי), או היעדר אזהרה כי בית המשפט איננו חייב לכבד את הסדר הטיעון" (רע"פ 6512/16 המאירי נ' מדינת ישראל, פסקה 22).

18. טענותיו בדבר אילוץ אליו נקלע אינן מוצאות ביטוי או עיגון כלשהו בפרוטוקול הדיון, ולו ברמז. לפיכך דינן של טענות אלו להידחות, ולא ראיתי מקום להיעתר לבקשתו של המערער לחזור בו מהודאתו. והשוו רע"פ 8726/17 ח'טיב נ' הועדה המקומית (2017), בפסקה 9 להחלטה).

19. זאת ועוד, ההודאה ניתנה במסגרת הסדר טיעון "סגור" עם ענישה ברורה וידועה. המערער עצמו ביקש לכבד את הסדר הטיעון ואף דרש, שהפקדת הרישיון תהיה בחלוף 30 ימים, דבר שמלמד ומעיד כי המערער הבין את ההסדר, ביקש לפעול על פיו ועתר בפני בית משפט קמא שהעונש במרכיב החמור פסילה בפועל יחל בעוד כחודש. התנהלות המערער בבית משפט קמא מלמדת על הבנה והסכמה

מלאה הן להסדר והן להליך בבית משפט קמא.

טענת המערער הינה, בפועל, כי גם אם אמר שהוא מודה בעובדות כתב האישום, לא ידע את תוכנו, ויש להתיר לו חזרה מהודאה, אין לקבל.

20. משכך, אין מקום, כפי שקבע בית משפט קמא, לאפשר למערער לחזור בו מההודאה, וטיעונו שהוצגו הן בפניו והן בפני בית משפט קמא אין להם כל בסיס. מדובר במערער שנכח בדיון, לקח בו חלק פעיל, אישר שהוא מודה בעובדות כתב האישום, אישר כי הוא מודע להסדר הטיעון ואף עתר לאמצו, והיו לו בקשות הנוגעות לביצוע גזר הדין (דחיית ריצוי עונש הפסילה לחודש ימים).

21. אני ער להוראת סעיף סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב - 1982 הקובעת כך:

"בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באוזני הנאשם, ויסביר לו, אם ראה צורך בכך, את תוכנו, אולם רשאי בית המשפט לא לעשות כן לגבי נאשם המיוצג על ידי סניגור, אם הודיע הסניגור לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באוזני הנאשם והסביר לו את תוכנו, ואם אישר הנאשם את ההודעה; דברי הנאשם וסניגורו יירשמו בפרוטוקול".

חרף אי העלאת טענה זו בידי המערער, אתייחס לכך בקצרה. ס' 143 לחסד"פ קובע שתי אפשרויות לפתוח את המשפט - האחת, בהקראת כתב האישום על ידי בית המשפט והסברת תוכנו במידת הצורך והשנייה, באם הנאשם מיוצג, ניתן להסתפק בהודעה של בא כוח הנאשם כי קרא את כתב האישום באוזני הנאשם והסביר לו את תוכנו.

מטרת הסעיף הינה להבטיח, כבר (ובמיוחד) בתחילתו של ההליך, שהנאשם מודע למהות האישום כנגדו, כדי שלא ייווצר, לדוגמה, מצב בו מתנהל הליך כנגד נאשם שאינו מודע למהות ופרטי האישום כנגדו. העובדה שנפל פגם בהליך ההקראה אינה מובילה בהכרח למסקנה שיש לקבל את יתר טענות המערער. נזכור כי תכלית ס' 143, כאמור, הינה לוודא שהנאשם מודע למהות האישום כנגדו. כבר קבעתי כי המערער מודע למהות האישום כנגדו והיה פעיל בגיבוש הסדר הטיעון, כמפורט לעיל.

21. זאת ועוד, לא הוכח בעניינו שהסדר הטיעון גרם למערער עיוות דין. למעשה, טענת ההגנה מטעם המערער הן טענות כלליות, והן נטענו על ידי המערער ובא כוחו מבלי לעיין אפילו בחומר החקירה ומבלי לעיין בגרסת המערער שנמסרה בתיק החקירה.

22. סעיף 10 (ב) לפקודת התעבורה עניינו אחריות קפידה, אשר אינה טעונה הוכחת יסוד נפשי, ראו רע"פ

4184/02 **שאלו לוי נ' מדינת ישראל** (30.6.2002) וכן רע"פ 4936/12 **סאלח האני נ' מדינת ישראל** (27.6.2012). טענת ההגנה שיכולה לעמוד למערער שנקט בכל האמצעים הסבירים על מנת שהאחר לא ינהג ברכב כנדרש בסעיף 10 (ב), והיה על המערער לבחון את חומר החקירה ולציין בטיעונו באיזה אמצעים סבירים נקט המערער כדי שהאחר לא ינהג ברכב, אך המערער לא טרח אפילו לציין מה בוצע על ידו כאמצעים סבירים כדי לוודא שהאחר לא נוהג באופנוע, מבלי שיהיה לו רישיון נהיגה.

23. עינתי בהודעת המערער במשטרה, בה מאשר כי האחר אכן התחיל לעבוד אצלו ואמר לו שיש לו רישיון נהיגה, הסברו היה בכך שהוא האמין לו (שורה 16 להודעת החשוד מיום 4.7.19) ואף הודה כי לאופנוע יש טסט אך אין לו ביטוח כלל ועיקר. לא ברור כיצד הוא מרשה לאחר לנהוג כאשר אין לאופנוע ביטוח, ולא טרח לברר ו/או לנקוט באמצעים כדי לבחון הכשרת האחר לנהיגה או לדרוש רישיון לנהיגה באופנוע.

24. מכאן, רואים שלא נגרם כל עיוות דין למערער, יסודות העבירה, הם היסודות העובדתיים ואין צורך בהוכחת יסוד נפשי ומנגד אין בפיו כל גרסה באשר לאמצעים שנקטו על ידו מעבר לאותה אמונה הנטענת בהודעתו.

25. אוסיף ואומר כי ענישת המערער במסגרת הסדר הטיעון אינה חורגת ממתחם הסבירות ביחס לעבירות בהן הודה וניכר כי ההסדר התחשב במצב המערער, ובית משפט קמא, באימוץ הסדר הטיעון מחד וקבלת בקשת המערער לדחיית ביצוע עונש הפסילה לחודש ימים, אף הוא התחשב בנסיבותיו של המערער.

26. בנסיבות אלו, כשפרוטוקול הדיון הוא חד משמעי, לא התקיימו הנסיבות המצדיקות לפי הפסיקה להתיר חזרה מהודאה, ומשלא הוכח כל עיוות דין, המסקנה היא שדין הערעור להידחות.

עיכוב הביצוע מבוטל. המערער נדרש להפקיד את רישונו במזכירות בית משפט קמא בהתאם לפסק הדין.

ניתן היום, כ"ז כסלו תש"פ, 25 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.